

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

§. II. De Casibus specialiter reservatis Pontifici extra Urbem intra Italiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

dependens. Porro quinam ab his potestatem habeat absolvendi, vide quæ iparsim diximus quæst. præc. c. 3.

§. II.

De Casibus specialiter reservatis Pontifici extra Urbem intra Italiam.

H₁ sunt sex mox explicandi. Dicuntur specialiter reservati, quia per Decr. S. C. jussu Clem. VIII. 1602. sublatae sunt omnes facultates, & privilegia alias concessa Confessariis præsertim Regularibus ab eis absolvendi extra Urbem intra Italiam; & nomine Italiae veniunt etiam Sicilia, Sardinia, aliæque Insulae adjacentes: Doctores communiter ap. Merol. t. I. d. I. pag. 48. Porro singulos casus sequentibus ex ordine numeris expendemus.

I. *Violatio Immunitatis Ecclesiasticae in terminis Constit. Greg. XIV. quæ incipit, Cum alias nonnulli.*

Immunitas Ecclesiastica est *Privilegium Ecclesiae concessum, ut nemo ex ullo violenter extrahatur.* Talis est quævis Ecclesia auctoritate Episcopi stabiliter fundata, etsi nondum benedicta; imo, etsi cœperit construi: rursus, etsi polluta, aut interdicta, imo etsi diruta, dummodo non sit diruta auctoritate Episcopi sine spe reedificandi; & comprehendit tectum, parietes, scalas, sacristiam, campanile, & cœmeterium etiam separatim; imo ex jure communi extenditur ad 40. passus circa Ecclesiam Matricem, & ad 30. circa alias: consuetudo tamen est in contrarium. Gaudent hoc privilegio Monasteria Regularium cum claustro, & horto, & Grangiae Cisterciensium, & cum illis communicantium ex Priv. Eug. IV. Item Loca piâ, Hospitalia, Seminaria publica, Oratoria fundata auctoritate Episcopi, & palatium ipsius Episcopi, etiamsi distet à Cathedrali ultra 40. passus, nec habeat Oratorium, dummodo non sit alteri locatum: Suarez, & alii ex c. *Item Constituimus* 17. q. 4. Item Sacerdos deferens Eucharistiam cum suo comitatu: Doctores communis cum Suar. contra Bon. dummodo non sit in ipso carcere. Qui impedit, vel non recipit confugientem ad talia loca, peccat graviter, nisi ille indecenter ibi vivat, & turbet disciplinam Ecclesiasticam, ac ter monitus non se emendet; tunc enim potest expelli, ut se recipiat in aliam Ecclesiam: Delb. d. 48.

q. 47. Qui vero eum violenter extrahit ab Ecclesia (etiam si Judæum, vel Paganum, ut addunt Barb. Fagn. & alii contra Clar.) dicitur violator Immunitatis Ecclesiasticæ, & incurrit excommunicationem latam à Gregor. XIV. specialiter reservatam extra Urbem intra Italiam à S. Congr. jussu Clem. VIII.; idque verum est, etiam si extractio secuta non fuerit, si tamen opere externo sit attentata, quia in textu dicitur *Attentare præsumpsit*, &c. Bonac. cum communi contra Gambacurt. Extenditur etiam ad mandantes ob eandem rationem: Genuens. *In Praxi*, Bon. Far. & alii communiter; non tamen ad consulentes, quia neque extrahunt, neque attentant. Extenditur denique ad incarcerantes, & restituere nolentes, etiam si non incurrerint ad extractionem, quia in textu dicitur *capere, extrahere, aut carcerare*, & *ly aut* est alternativa: Bon. contra Suar. idque verum est, etiam si ille consenserit capturæ in Ecclesia, vel nolit restitui; cum non possit renunciare juri Ecclesiæ jam acquisito: Doctores communiter: non tamen ad ratihabentes extractionem nomine suo factam, quia hi neque extrahunt, neque attentant: Doctores communiter.

Extrahi quis dicitur ab Ecclesia, etiam si clausas ejus januas, vel seram, vel quid simile manu apprehendit, aut illis adhæret, aut in Ecclesiæ ambitu, vel super tegulas tecti existit; non vero, si humeris tantum adhæreat parieti Ecclesiæ, & ambobus pedibus in via existat: Bon. & alii, Extrahi etiam dicitur, si ex aliqua necessitate, aut gravi metu injuste incusso coactus exeat, quia non censetur sponte exire: Bon. Fag. & alii. Non vero, si blanditiis, promissionibus, aut deceptione exiens capiatur extra, quia immunitas violatur per violentam extractionem ex cap. *Inter, de Imm.* Neque, si captus extra ducatur ad carceres per Ecclesiam, quia non dicitur capi in illa: Bon. & alii communiter. Neque, si ab Ecclesia extractus, & in carcere seculari inclusus, hinc evadat, sed à fuga retrahatur, quia sic censetur captus extra: Delb. d. 31. num. 17. Neque si per alios ereptus à manibus satellitum confugiat ad Ecclesiam, quia sic Curia secularis injuste est spoliata jure acquisito in illum, adeoque juste potest illum repetere ab Ecclesia non protegente injustitiam: secus vero, si ille è carceribus, vel à manibus satellitum seipsum exemit, aut hos se-

cum

cum traxit in Ecclesiam, quia sic nulli fit iniustitia: Delb. f. 7. Denique, quamvis Judex Ecclesiasticus possit illum ob justas causas constringere compedibus in ipsa Ecclesia, & imponere poenitentiam aliquam salutarem, si peccatum sit publicum, vel ad tollendum scandalum, nullatenus tamen constringi potest à Judice seculari, quia sic fieret ex Ecclesia carcer, quod magis repugnat Immunitati, Suar. c. 12. num. 2. Potest tamen ab eo apponi custodia extra ambitum Ecclesiæ, ut, si forte terminos sacros egrediatur, capi possit: Doctores communiter.

Ex c. Const. Greg. XIV. extrahi possunt ab Ecclesia, primo, *publici latrones*, hoc est, qui ob frequentia latrocinia pro talibus communiter habentur. Secundo, *Grasatores viarum*, qui itinera frequentata, vel publicas vias obsident ad viatores ex insidiis aggrediendos. Tertio *Depopulatores agrorum*, hoc est, qui agros, vineas vastant, incendunt, &c. Quarto, *Committentes homicidium, vel mutilationem in ipsis Ecclesiis, eorumve cæmeteriis*, qui proinde neque gaudent aliis Ecclesiis, quia omnes sunt una: Doctores communiter apud Delb. d. 19. l. 1. contra Syl. scribentem ante hanc Constitutionem: idemque est, si lethaliter vulneres in Ecclesia, etiam si ille moriatur extra; vel si existens extra occidas existentem in Ecclesia: non vero, si existens in Ecclesia occidas existentem extra, juxta dicta d. 1. q. 1. c. 4. §. 2. Neque, si occidas in Sacristia, Campanili, &c., quia sumus in odiosis, qualis est restrictio Immunitatis Ecclesiasticæ: Doctores apud Delb. f. 6. contra alios. Quinto, *Qui proditorie proximum suum occiderit* (etiam infidelem, ut addit Delb. f. 4.) hoc est amicitiam simulando, dolose seducendo, aut nihil tale prævidentem: ut si mater occidat infantem: si sine præcedente inimicitia, & rixa veneno occidas: vel inimicum, cui promiseras amicitiam; secus vero, si inimicum dormientem, aut à tergo, quia ille prævidere poterat, & præcavere; Gomez & alii. Sexto *Reus Assassinii*, hoc est, qui pretio conductus occidit proximum; adeoque etiam infidelem: Bon. Delb. f. 2., dummodo non sit suus etiam inimicus: Bon. Delb. f. 3.; & extenditur ad conducentem, utpote etiam reum assassinii, etiam si non sequatur effectus: Masc. Delb. f. 4. Septimo, *Reus Hæresis*, quod etiam extenditur ad fautores: Octavo, *Reus læsæ Majestatis in persona ipsiusmet Principis*, hoc

hoc est sui Principis, & quidem absoluti; quod etiam extenditur ad mandantes: Dian. pag. 1. tract. 1. r. 6. Ad hos revocantur omnes alii casus juris antiqui ex cit. Constit. atque in his octo casibus extrahi debet reus auctoritate Episcopi: eo vero culpabiliter nolente, extrahi potest à Judice Seculari, sed in carcere Episcopi deponi, usquedum Episcopus, vel ejus Superior cognoverit de crimine excepto, quantumvis etiam notorio: Rich. Dian. Delb. s. 2. & 3. * Hæc de jure communi. Hic autem in Regno Neapolitano attende Concordata inter Sanctissimum P. Nostrium Bened. XIV. & Carolum Utriusque Siciliæ Regem, sub die 8. Jun. 1741. quæ initium sumunt à Bulla ejusdem Pontificis incip. *Memores Apostolici*, quorum concordatorum idcirco non meminit auctor, quod post ejus obitum emanarunt. *

Clericus autem non videtur gaudere Immunitate Ecclesiæ contra suum Judicem Ecclesiasticum, quia Jurisdictio Ecclesiastica exerceri potest in loco sacro, & jura nullibi loquuntur de Clerico, nisi contra Judicem Laicum: Abb. Sylv. Suar. Bon. & alii. Attamen Far. Clar. Tusch. Barb. Fagn. & alii contradicunt, & Curia Romana ann. 1695. improbasse dicitur Episcopum in Germania, qui Abbatem sibi subjectum è Monasterio extraxerat. Cæterum Religiosus non gaudet comparative ad Prælatum suum, si confugerit ad Ecclesiam suæ Religionis: Doctores communiter contra Gambacurtam: si autem ad aliam, Rebuf. Barb. Dian. & alii contra alios dicunt, gaudere: vid. Delb. s. 15. Servus gaudet comparative ad dominum suum: si tamen hic juret, & præstet securitatem de ejus impunitate, debet etiam invitus reddi domino, cap. *Inter de Immun.* Idem est de milite, de damnato ad triremes, qui ad suum servile ministerium sunt etiam ab Ecclesia reducendi

II. Violatio Clausuræ Monialium ad malum finem.

Clausura Monialium est spatium intra Januam Monasterii semper clausam, & cætera Monasterii loca, quæ ea Janua continentur, ex cap. *Periculoso, de Stat. Regul. in 6.* Violatur tum per egressum ipsarum Monialium; tum per ingressum aliarum personarum cujuscunque sexus, ætatis, aut conditionis; exceptis Regibus, Reginis, eorumque Filiis: Suar. Sanch. Bon. & alii contra Merol. & alios: item pueris ante usum rationis: R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. Hh Do-

Doctores communiter: non tamen amentibus post septennium, cum possint ad peccatum incitare, &c. Moniales etiam Conversæ post professionem à Clausura exeuntes sine licentia in scriptis, concedenda tantum in certis causis, incurrunt excommunicationem reservatam Papæ: item eas comitantes, & receptantes, necnon etiam Prælati licentiam indebite concedentes, ex Constit. Pii V. *Decoris*: non tamen Novitiæ, Oblatæ, aut Educandæ, quæ tantum tenentur ad Clausuram, dum ibi existunt, &, si exeant sine licentia, non possunt regredi: Sanch. De Lugo l. 3. *Resp. Moral.* d. 7. Reliqui vero utriusque sexus ingredientiæ Clausuram Monialium sine debita licentia in scriptis, &c. incurrunt excommunicationem latam à Trid. *sess. 25. de Regul. c. 5.* quæ pro Clausura Monialium SS. Francisci, & Domini- ci reservatur à Bonif. IX. & Eug. IV. apud Nav. In- gradientes vero prætextu facultatum jam revocatarum, tum eos permittentes, vel ingredi facientes, incur- runt excomm. reservatam à Greg. XIII. *Ubi gra- tia.* Prælati Pontificalis dignitatis, si ingrediantur, præterquam in casibus sibi concessis, incurrunt 1. vice interdictum ab ingressu Ecclesiæ: 2. vice suspensio- nem à Pontif. & Divinis: 3. vice, & reliquis excom. ex Bul. Greg. XIII. *Dubii.* At Regulares à 1. vice omni officio, ac ministerio privantur, & excomm. incurrunt: Pal. tr. 15. d. 4. p. 10. §. 4. n. 5.

Excipe, si necessitas ingrediendi, vel egrediendi sit talis, ac tanta, ut careat lege expectandi licentiam, puta incendium, terræmotus, vel aliud imminens vitæ, aut honoris periculum, qua ratione etiam videtur excu- sandus, qui eo confugit ad asylum. Datur insuper par- vitas materiæ in ingressu, vel egressu excusans à mortali, & excommunicatione; ut, si pars corporis sit intra, pars extra. Imo Nald. Graf. & Merol. putant, esse etiam modicum, si totum corpus esset ad duos pedes intra, vel extra, quod tamen negant Sanch. Basl. & alii, quia sic habetur perfecta legis transgressio. At violantes clausuram Monialium ob malum finem, puta furandi, percutiendi, aut turpe aliquid faciendi (Pelliz. intelligit tantum de fine fornicandi) incurrunt excom- municationem specialiter reservatam extra Urbem in- tra Italiam. Qui autem cum debita licentia ingressus habuit malum finem, etiamsi finito negotio non statim exeat, non dicitur juxta Sanch. violator clausuræ; uti neque

neque Monialis cum licentia egressa, si finita causa non statim redeat, quia violatio consistit in egressu, vel ingressu; quamvis contradicant Pal. Bon. & alii. Cæterum, quamvis peccatum sit non statim exire, vel redire, tamen *ly Statim* intelligi debet moraliter, ita ut, si sine malo sine discurratur aliquantisper intra, vel extra, non sit peccatum saltem grave: Doctores communiter.

III. *Provocantes, & pugnantes in duello, juxta Decr. Trid. & constit. Gregor. XIII. incipientem, Ad tollendum.*

Duellum est *Duorum, vel etiam plurium pugna deliberate suscepta ex condito, statuto tempore, & loco cum periculo mortis, vel gravis vulnerationis.* Si ergo certo non adfit tale periculum, non est proprie duellum, ut si fiat pugnis, neque, si conventio fuit in rixa, ut si duo rixantes in Ecclesia dicant, *Egrediamur foras, & ibi pugnant;* quia sic censetur una actio moraliter continuata ex rixa, adeoque non ex deliberatione. Neque demum, si non sit statutum tempus, & locus, ut si duo inimici sibi occurrentes se provocent ibi ad pugnandum: secus, si statuatur locum. & eo pergant ad pugnandum; vel si alter dicat alteri, *Vade ad capiendum arma, hic te expecto, &c.*

In duobus tantum casibus licitum est duellum: Primo. si fiat ad dirimendum bellum, ad servandas vitas proprii exercitus, ad debilitandas vires hostium; quia sic est potius pars belli: Doctores communiter: Secundo, Si non potes aliter effugere mortem, ut si duo damnati ad mortem jussu judicis duellant, quia sic alter est carnifex alterius, & potius se defendit; secus vero in aliis circumstantiis, in quibus poteris te defendere non acceptando, nec duellando. Hac in re ab Alex. VII. damnatur hæc Propos. 2, *Vir equestris ad duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.* Hinc ex Trid. *sess. 25. de Ref. c. 19.* excommunicantur publice duellantes, tum Reges, Imperatores, aut domini temporales concedentes locum ad tale duellum in terris suis, tum patrini, consulentes, & spectatores (intellige ex proposito, non vero, si casu, aut ut illud dirimant) quam excommun. Pius IV. reservavit; & Greg. XIII. extendit etiam ad illos, qui privatim monomachiam (hoc est duellum) commiserint, etiam sine patrinis, sine scriptis provocatoriis,

torii, &c. & ad dominos locorum non impediētes, ad mandantes, instigantes, auxilium, consilium, vel favorem dantes, equos, arma, pecuniam, comēatum, & alia subsidia scienter subministrantes; ad spectatores ex proposito, vel socios quovis modo se prae-bentes, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur. Haec Greg. XIII.

Talis excommunicatio incurritur à duellantibus sequuta pugna, quia in textu dicitur *Pugnam commiserint*: Sanch. l. 2. *Decal.* c. 39. num. 28. A reliquis vero incurritur, etiam si pugna non sequatur, dummodo tamen per ipsos non steterit, quo minus illa sequatur, ut dicitur in eodem textu; horum ergo illi, per quos stetit, non incurrunt; per quos non stetit, incurrunt. Atque ab hac excommunicatione Religiosi ex vi suorum privilegiorum non possunt intra Italiam absolvere *Provocantes, & pugnantes in duello*; reliquos tamen absolvi probabiliter posse, ait Lug. l. 2. *Resp. Moral. dub. 2.* quia in hac prohibitione solum exprimuntur provocantes, & pugnantes; sed communius negant cum Bonac. quia usu, & consuetudine receptum est, ut pro reliquis etiam petatur à Roma absolutio, quae consuetudo optime interpretatur verba illa S. Cong. *Juxta Trid. & Const. Greg. XIII.* referri ad omnes ibi contentos; consuetudo enim est optima legum interpret: absolvere autem potest Episcopus, si res sit occulta, juxta Trid. *sess. 24. de Refor. c. 6.* Denique, ex Constit. Clem. VIII. incipiente *Illius vices* ann. 1592. excommunicatio reservata incurritur à provocantibus, aut acceptantibus duellum, etiam pugna non sequuta; & expresse extenditur etiam ad Magistratus, Duces, & Capitaneos in castris, & dominos Ecclesiasticos non impediētes, vel impunitatem post duellum dantes, ad componentes, dictantes, scribes, subscribentes, imprimētes, affigētes, publicantes, mittentes, deferentes chartam duelli, vel etiam solo verbo denunciātes, attestantes, vel quomodolibet se immiscentes; etsi neque pugna, neque accessus, nec actus ad pugnam proximus, neque expressa, & aperta provocatio sequuta, aut cuiquam intimata fuerit, si per eos non steterit, quo minus publicatio, aut denunciatio fieret: haec ex Clem. VIII. ubi notat Bonac. principaliter, ac seorsim excommu-
nicari

nicari provocationem, publicationem, intimationem, acceptionem, accessum ad locum, & pugnam; reliquas vero actiones respective ad singulas istarum; ideoque dans v. g. consilium ad provocandum incurrit hanc excommunicationem, si provocatio sequatur, vel sequi debuisset, si aliunde impedita non fuisset, quia sic per eum non stetit, quin sequeretur; secus vero, si per eum stetit: similiter, si chartam affigas, etsi postea laceres, incurris, quia illa affixio est publicatio: secus, si scribas, sed non affigas, publices, &c. Similiter, si des arma, &c. incurris, dum ille accedit ad locum duelli, vel accedere debuisset, nisi aliunde fuisset impeditus, quia per te non stetit, &c. secus vero, si tu impediisti, ne accedat; & sic de reliquis. Utrum autem teneatur ad restitutionem occidens, aut mutilans in duello, dictum est in Tract. de Restit. d. 2. q. 3. c. 1. §. 1.

IV. *Injicientes violentas manus in Clericos, juxta Can. Si quis suadente, ac juris dispositionem.*

Hæc excommunicatio reservatur in dicto Can, & ex dispositione juris extenditur ad mandantes, consilium, auxilium, favorem præbentes, percussorem suo nomine factam ratihabentes aliquo actu externo, necnon etiam ad non impediens, si ex officio, aut justitia tenebantur: quid autem possit Episcopus, quid Prælati Regulares, dictum est d. 1. ubi alia plura in hanc rem notavimus. Hic tria supersunt explicanda percussus, percussor, percussio. Itaque

Primo, Percussus debet esse Clericus, vel Monachus, ex cit. Can. Gaudet vero hoc privilegio Canonis Clericus habens saltem primam tonsuram, etiam si sit excommunicatus, suspensus, irregularis, degradatus tantum verbaliter; imo, etiam si sit hæreticus, ut ait Nald. & alii contra Barbof. imo etiam si sit mortuus, & percutiatur ejus cadaver. Item si sit conjugatus, dummodo cum unica virgine, deferat habitum, aut illum reassumat, & serviat Ecclesiæ deputatæ ab Episcopo. Non ergo gaudet Clericus bigamus; neque quem dicimus Clericum, seu Diaconum salvaticum, cui Sac. Congr. apud Fagn. num. 9. tribuit tantum privilegium fori in criminalibus, & in civilibus quoad incarcerationem, & onera personalia; neque Clericus existens in Sacris, si sit degradatus realiter. Neque demum Clericus non existens in Sacris, si vacat per annum publico

officio Buffonis; si deserto habitu committat assassinium, immisceat se tyrannidi, seditioni, aliisque gravibus criminibus; si dimisso habitu, vel conjugatus etiam cum habitu, exerceat publicum officium Tabernarii, aut Macellarii, & ter monitus ab Episcopo non desistat, aut, si destiterit, iterum exerceat; si demum ter monitus ab Episcopo dimissum habitum non reassumat, aut ab officio vili, aut à negotiis secularibus non desistat: Pal. d. 3. p. 22. ex pluribus textibus. Gaudet etiam privilegio Canonis Monachus, hoc est Regularis utriusque sexus, etiam si laicus, Monachus, hoc est Regularis utriusque sexus, etiam si Bigamus, cum lex tantum excludat Clericos Bigamos, ut notat Suarez; item Tertiariæ SS. Francisci, & Dominici, si collegialiter vivant cum habitu. Eremitæ etiam, & Oblati, dummodo tamen voto aliquo, aut pacto perpetuo subjecti sint alicui Regulæ, aut Superiori. Item Equites Melitenses, & Teutonicus, utpote veri Religiosi, quod etiam ad Equites S. Jac. Calatravæ, &c. extendunt Nav. Bon. & alii, sed in his attendenda est consuetudo.

Secundo, Percussor esse potest quicumque utriusque sexus habens usum rationis, etiam si impubes, dummodo percutiat *Suadente Diabolo*, hoc est non ex ignorantia, inadvertentia, aut ex joco, etiam si forte aliqua levis ira interveniat, cum debeat actio tum interna, tum externa pertingere ad culpam lethalem; estque talis, etiam si ipse percussus contentiatur, quia fit injuria ejus statui, cujus privilegio renunciare ipse non potest; idcirco etiam ipse consentiens incurrit excommunicationem ferendam, ex cap. *Contingit eod. tit.* atque adeo probabilius incurrit excommunicationem latam, si ipsemet suadente diabolo se percutiat, cum hæc prohibitio magis sit in favorem status, quam personæ, ut notant 30. Doctores apud Sperel. contra Tol. Barbof. & alios paucos. Denique ex dispositione juris extenditur hæc excommunicatio ad mandantes, consensum, consilium, auxilium, favorem præstantes, suo nomine factam ratihabentes non mere interne, sed externe, & ad non impedientes, si ex officio, aut justitia tenebantur: Layman. Bonac. & alii communiter ex pluribus textibus. Excusantur autem tum à peccato, tum ab excommunicatione. Primo, Prælati, Præceptor, & Pater, si percutient Clericum subditum in Minoribus constitutum, dummodo fiat correctionis causa, nec sit excessus in modo; idem est de Decano Chori relate ad talem Clericum

ricum disturbantem divina officia; imo idem pariter de Prælo, & Præceptore Ecclesiastico relate ad Clericum constitutum in Sacris, quod tamen de patre negat probabiliter Pal. contra alios: Secundo, Excusaris pariter, si percutias ob justam defensionem tuæ, vel alterius personæ, honoris, rerum; dummodo fiat in continenti in ipso actu aggressionis, & cum moderamine inculpatæ tutelæ, ut, si mulier tenetur à Clerico, nec aliter potens suum honorem tueri illum occidat; si aggressus sis à Clerico, & fuga tibi sit ignominiosa; si Clericum asportantem tua bona insequare, detineas, & per vim auferas, dummodo ea sint alicujus valoris, nec sint in tuto deposita: Doctores communiter: Tertio, Excusaris ab excommunicatione, etsi non à peccato, si etiam excedendo, & ex vindicta occidas Clericum turpiter inventum cum tua uxore, matre, filia, aut sorore (non vero, si cum alia, etiamsi tibi conjuncta, ut notant Doctores) ob difficultatem temperandi dolorem, & impetum vindictæ, ut addit Gloss. Censetur autem Clericus turpiter inventus, etiamsi inveniatur tantam osculans, amplectens, turpiter tangens, vel in loco suspecto, ita ut ex circumstantiis merito conjici possit turpitudine: Suarez, Bonac. & alii: item, si sine dolo expectes, eumque in tali delicto deprehensum percutias; non vero, si dolose inducas, neque si post finitum delictum percutias: Pal. & alii communiter.

Tertio, Percussio est violenta manuum injectio in personam, vel res aliquo pacto ei adhærentes, ita tamen, ut, præcisa etiam excommunicatione, sufficiat arbitrio prudentium ad culpam gravem. Hinc non incurris excommunicationem, si tantum verbis contumeliosis, aut minacibus afficias, expellas, quia non pervenis ad opus manuum. Neque, si manus violentas inferas in ejus domum, familiares, vestes non indutas, &c. etiamsi in odium, & injuriam ipsius, quia nihil horum ei adhæret; neque si pallium, crumenam per furtum ab eo abscindas, cum non sit actio violenta. Neque, si lapidem in eum injicias, qui tamen nullo pacto attingat, nec lædat. Neque demum, si ex intentione graviter injuriosa, ita tamen leviter tangas, ut judicio prudentium censeatur actio externa tantum venialis: Doctores communiter. Contra vero incurris, quomocunque manu, vel instrumento percutiendo graviter noceas corpori, vel honori; ut si fontem, aquam, pulverem, lu-

tum, pileum in eum per injuriam projicias; si vestem, pileum, pallium, per vim, & injuriam auferas; si similiter equum, cui infidet, occidas, vulneres, cædas, per frænum sistas; quia, licet hæ actiones sint leves respectu corporis, non tamen respectu honoris; si venenum clam ei propines, quia sic vitæ vim infers, idque statim ac venenum incipit agere, quamvis non sequatur mors: Bonac. cum communi contra Avil. Fil. & alios: si ita persequaris, ut sis moraliter causa ejus lapsus ex equo, vel in foveam: censearis autem causa, si ille ex metu talis percussiois cadat; similiter, si explodas sclopetum in eum, qui ex timore cadat quasi exanimis, quamvis ne leviter quidem tangatur: denique si capias absque auctoritate Ecclesiastica, aut violenter detineas in carcere, vel in loco, unde sine dedecore exire non possit, ut si se lavanti in balneo vestes depositas auferas, &c.

Quarto, Quævis talis percussio esse potest, vel gravis, vel mediocris, vel levis. Gravis, seu enormis habetur primo ex quantitate læsionis, ut si mutiles membrum; aut reddas inhabile, si effundas sanguinem in magna copia aliunde, quam è naribus, si includas in tetro carcere, si flagelles cum dolore, & contumelia: Secundo ex circumstantia personæ, ut si sit Cardinalis, Episcopus, Prælati, proprius Abbas, Pater, Patronus, in quos offensa, ex se alioqui levis, crescit ex dignitate personæ offensæ; similiter crescit ex conditione offendentis, ut si sis subditus, filius, vilis, &c. idemque est, si impingas alapam in personam gravem, vel si officialis laicus percutiat auctoritative, quasi usurpans jurisdictionem Ecclesiasticam: Tertio ex aliis circumstantiis, ut si cum magna irrisione, & irreverentia, notorietate, & scandalo, si in conspectu Prælati, aut Judicis, si Sacris indutum, si ad Altare, in publica Ecclesia, in foro, tempore magnæ solemnitatis, &c. quæ singula pensanda sunt, ut judicium fiat de gravitate, seu enormitate actionis, quæ alioqui se sola spectata non esset talis. Ex gravi facile dignosci potest mediocris, & levis; si enim à gravi non multum distat, dicitur mediocris, ut si præcis aliis circumstantiis Clerico dentem detrahas, capillos evellas in copia, sugillationem carnis relinquant, sanguinis copiam absque gravi læsione effundas, &c. Levis denique dicitur, non quæ sit tantum culpa venialis, quia sic nulla incurritur

ritur excommunicatio: sed quæ intra latitudinem peccati mortalis est infima; ut si, præcis aliis circumstantiis, fiat pugno, palma, manu, pede, baculo, vel lapide sine flagellatione carnum, effusione multi sanguinis, evulsionem multorum capillorum, &c.

V. *Simonia realis scienter contracta.*

Simonia realis est, cum ex conventionem, seu pacto, five tacito, five expresso commutatur temporale cum spirituali. Differt à simonia mere intentionali, vel mere conventionali, quia ultra intentionem, & conventionem dicit etiam effectum, seu traditionem rerum sequentem, & quidem utrinque: si ergo datum sit tantum temporale, vel tantum spirituale, & non alterum, nondum est simonia perfecte realis, sed veluti mixta ex conventionali. Hoc supposito. In Extrav. 1. *De simonia* habetur excommunicatio reservata contra dantes, & recipientes aliquod temporale ob ingressum in Religionem, quicumque sint dantes, vel accipientes, modo fiat ex conventionem in pretium talis ingressus, & intelligitur de ingressu perfecto per professionem, aut vota constituentia Religiosum, non autem de ingressu in novitium. Si autem des aliquid sponte, & gratis, non habetur simonia; neque, si des in tui, aliorumve sustentationem, etsi aliter non te ad professionem reciperent; uti dicimus de elemosyna data Sacerdoti, ut celebret, aliter non celebraturo; ideoque, nec simonia, nec excommunicatio incurritur à paciscentibus super dotibus Monialium, ex Clement. VIII. In Extrav. 2. eod. tit. habetur excommunicatio pariter reservata contra dantes, & accipientes, & horum mediatores in ordine, aut beneficio. Per ordinem, Bonac. communiter contra Lessium, & alios, intelligunt etiam minores; imo etiam primam tonsuram, quam Sacri Canones etiam vocant ordinem cap. *Cum conjug. de Ætat. & qualit.* Per beneficium, multi cum eodem Bonac. contra Suarez, & alios intelligunt hic, quod proprie dicitur beneficium, non vero pensionem, officium, aut dignitatem Ecclesiasticam, quia sumus in odiosis; intelligunt tamen communiter etiam beneficiorum permutationem, resignationem, pensionum reservationem, vel æquationem fructuum pro beneficio resignato, si fiant sine auctoritate Superioris, quia sic est simonia juris Ecclesiastici in beneficio. Per mediatores intellige non so-

lum eos, qui pretio à te inducuntur ad impetrandum à Superiore pro te, vel pro alio ordinem, aut beneficium; verum etiam, qui talem simoniam inter te, & Superiorem procurant; non vero si des illis aliquid tantum, ut tibi aditum, aut facilem ingressum apud Superiorem concedant, vel ut certiorum eum faciant de tuis meritis, modo non intercedant; & secundum aliquos; neque si sint mediatores remoti, qui intercedant apud alium mediatorem.

Itaque excommunicatio simoniæ realis incurritur tantum in ingressu Religionis, Ordine, & Beneficio; at non in aliis materiis, puta in venditione Baptismi, Chrismatis, &c. in quibus tantum est excommunicatio comminatoria, cap. *Quidquid* 101. neque adeo est casus Papalis: Bonac. & alii contra Sotum, & alios. Addo tamen quatuor alias excommunicationes reservatas: Primam contra ambientes Papatum, ejusque causa simoniam committentes, ex Constitut. Paul. IV. *Cum secundum*: Secundam contra dantes, & accipientes pro gratia, aut justitia apud Sedem Apostolicam, ex Constitut. Gregor. XIII. *Ab ipso*: Tertiam contra proponentes ad quæstum populo indicem casuum, & gratiarum cum indulgentiis, ex Pio V. *Infelicis*; Quartam contra recipientes aliquid ex fructibus primi, & secundi anni beneficii vacantis in collatione; aut provisione ad possessionem illius, ex eodem, *Quam plenam*. Sed hæc excommunicationes incurritur ante simoniam realem, adeoque non pertinent ad rem præsentem, nisi pertingant ad simoniam perfecte realem.

VI. *Simonia confidentialis etiam scienter contracta.*

Simonia confidentialis, quæ & confidentia dicitur beneficalis, committitur à resignantibus, conferentibus, eligentibus, aut præsentantibus alium ad beneficium cum intentione, seu spe, seu certa confidentia, quod tale beneficium, seu ejus pars aliquo tempore reversura sit in favorem ipsorum, aut alterius cujuscunque; atque hæc confidentia completur ab acceptante tale beneficium ipso actu acceptandi; & solus acceptans incurrit excommunicationem latam, & reservatam ex Constitut. Pii IV. *Romanum*, & Pii V. *Intolerabilis*; estque casus specialiter reservatus extra Urbem intra Italiam.

Ut autem acceptans incurrat hanc excommunic., requiritur, ut illam intentionem resignantis, collatoris, electoris, aut presentantis animadvertat, etiamsi non in pactum deductam; imo, etiamsi acceptet sine animo annuendi tali intentioni, ut probabilius docet Bon. ex illis verbis Pii IV. *Etiamsi sola dimittentis intentione receperit*; non tamen si falso putans, esse in eo talem intentionem, & cum animo ei annuendi acceptet; quia sic non committitur simonia confidentialis, quæ originem trahit à tali intentione: Suarez, Bonac. & alii; neque demum, si intentio v. g. resignantis sit, ut sibi resignetur aliud beneficium distinctum, vel ut sibi remittatur pensio aliunde debita, quia hic casus non comprehenditur in dictis constit. v. plura in Tract. de Simonia tr. 3. d. 5.

§. III.

De reliquis Casibus Papalibus.

RELIQUI Casus Papales reservati sunt supra 80. partim in corpore juris, partim in aliis Constitut. Pont. Horum reservationem, ubi nulla exprimitur persona, incurrunt omnes, præter unum Papam: ubi vero exprimuntur personæ, vel earum gradus, aut officium, istæ tantum incurrunt. Itaque eorum Catalogus hic est.

1. *Sacerdotes sive Seculares, sive Regulares, extra Urbem intra Italiam, præsumentes prætextu privilegiorum absolvere à Casibus Bullæ Cœnæ, vel à 6. Clement. VIII., vel ab illis, quos Episcopi sibi reservant: Clement. VIII. Sacra Congreg. 1602.* 2. *Publicantes, vel concedentes ob quæstum indulgentias, aut facultates absolvendi à Casibus: Pius V. Quam plenum.* 3. *Audentes docere, tueri, aut in praxim deducere opinionem, quod Bulla Cruciatu possit eligere quemcunque Sacerdotem à quocunque semel approbatum: Inn. XII. 19. Apr. 1700.* 4. *Docentes, defendentes, vel tractantes (nisi forte impugando) Propositionem aliquam ex damnatis ab Alexand. VII. Inn. XI. & Alexand. VIII.* 5. *Docentes, licitum esse confiteri Sacramentaliter per literas, aut internuntium Confessario absenti, & absolutionem Sacramentaliter,*